

Artikler i dette nummer

Biogas giver ny energi til økologisk jordbrug

Plantedække øger udnyttelsen af N i økologiske grønsager

Forbud mod konventionel gylle og foder vil fordyre økologisk planteavl

Blandede sorter af byg klarer sig godt i økologisk jordbrug

Vindspredning af GM pollen fra raps- og rugmarker

Alternativ bekæmpelse af skurv i økologiske æbler

Organisk stof i jord - hvor meget er nok, og hvor lidt er kritisk?

EcoWiki - økologi for alle på nettet

Leder-følge system til græssende malkekøer

Økologisk afprøvning af vårbyg

Ærtesyge undersøgt ved økologisk dyrkning

Kort nyt

Forside

Undersøgelse af ærtesyge ved økologisk dyrkning

Af **Ghita Cordsen Nielsen**, Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret, Planteavl

Hvert år kasseres ærteudsæd, fordi der er for meget ærtesyge på frøene (**Figur 1**). Den vejledende grænseværdi for ærtesyge er over 5 pct angrebne frø. Af **Tabel 1** fremgår, hvor mange af de ved Plantedirektoratet analyserede prøver, som havde over 5 pct angrebne frø. Det viser sig, at 50-75 pct af prøverne i de seneste år ikke kunne overholde grænseværdien. De analyserede prøver er både konventionelle og økologiske prøver, men der er ikke noget som tyder på, at der er forskel på angrebet af ærtesyge ved de to dyrkningssystemer. I konventionel dyrkning er der i dag ingen bejdsemidler til rådighed.

De hidtidige erfaringer viser, at angreb af ærtesyge på frøene generelt øges, når:

- det regner meget i juni og juli
- ærterne høstes sent
- bælgene en stor del af vækstsæsonen ligger tæt ved jordoverfladen.

I forbindelse med FØJO-projektet '**Sund udsæd til økologisk produktion af korn og bælgssæd**' blev der i 2002 startet forsøg, der skulle belyse mulighederne for at nedbringe de høje kassationsprocenter som følge af ærtesyge.

I det følgende omtales resultatet af FØJO-projektet og udførte Landsforsøg.

Højere grænseværdi for økologisk udsæd

Den vejledende grænseværdi på 5 pct frø med ærtesyge er fastlagt på baggrund af i alt 13 konventionelle forsøg udført i 1999-2001. Ved 5 pct angrebne frø var der et sikkert udbyttetab på 1,2 hkg/ha eller et tab på 3 pct af udbyttet. Blev der udsået 25 eller 50 pct frø med ærtesyge var udbyttetabet henholdsvis 6 og 7 pct.

En ny forsøgsserie blev i FØJO-regi opstartet i 2002, og resultater fra to års forsøg ses i **Tabel 2** og **Tabel 3**. Forsøgene er både udført i sorter med høj og lav afgrødehøjde ved høst. Ofte ses mest angreb i sorter, hvor bælgene er tættest ved jordoverfladen ved høst. Det fremgår, at der i gennemsnit af forsøgene ikke er opnået statistisk sikre udbyttetab. I gennemsnit af tre forsøg med sorten Athos i 2003 var der dog et sikkert udbyttetab på 5,2 hkg pr ha ved at bruge udsæd med 46 pct frø angrebet af ærtesyge. Ved det næsthøjeste angreb, nemlig 15 pct frø med ærtesyge, var der et udbyttetab på 1,4 hkg pr ha, som dog ikke var statistisk sikkert. Når resultatet fra forsøgene i 2004 foreligger, vil det blive vurderet, hvorvidt grænseværdien kan hæves. I både 2003 og 2004 er der indenfor den økologiske branche indgået en aftale om at anvende ærteudsæd med op til 20 pct angrebne frø.

Test af metoder, der reducerer angreb

1) Fremavl af ærter i blanding med byg

I 2002-2003 er udført i alt 16 forsøg med fremavl af ærter i blanding med vårbyg og i forskelligt blandingsforhold mellem ærter og vårbyg. Teorien var, at byggen kan dæmpe smitten af ærtesyge. I givet fald kunne ærter fremavles på denne måde, og byggen kunne renses fra og bruges til foder. Forsøgene er både udført i sorter med kort og høj afgrødehøjde ved høst. Fremavl af ærter i blanding med vårbyg har i disse forsøg ikke været særlig effektiv til at reducere angrebet af ærtesyge på frøene, og forsøgene er derfor stoppet.

2) Forskellig udsædsmængde

I 2003 blev der startet en forsøgsplan, der skal belyse betydningen af udsædsmængde af ærter for angrebet af ærtesyge på frøene ved høst. Teorien er, at ærterne ved en relativ høj udsædsmængde holder sig bedre oprejste ved høst, hvilket skulle reducere smitten med ærtesyge. Fire indledende Landsforsøg i 2003 viste ingen forskel på angrebet af ærtesyge ved 80 og 120 planter pr m², men forsøgene fortsætter.

3) Sortsforskelle

Både ved Danmarks JordbrugsForskning og i Landsforsøgene er der indledt undersøgelser af eventuelle sortsforskelle i modtagelighed overfor ærtesyge. Data er endnu ikke bearbejdet, men i Landsforsøgene 2003 udviste sorten Pinocchio mindst angreb på frøene af de undersøgte sorter.

[Om FØJOenyt](#) | [Arkiv](#) | [FØJO](#) | [Forside](#)